

denne Opgave, idet den flere Gange har stillet Forslag i denne Retning, f. Eks. om Oprettelsen af Centrallaanekasser og lignende. Alle de Forsøg, der hidtil ere gjorte fra Landbrugets Side, have jo imidlertid ikke ført til noget Resultat. Jeg er derfor den højterede Landbrugsminister taknemlig for, at han nu gør et Forsøg, jeg tror endogjaa et rigtig godt Forsøg, paa at løse dette Spørgsmaal; kunde det lykkes ved Behandlingen af dette Lovforslag at finde en heldig Løsning paa dette Spørgsmaal, tror jeg, det vilde være meget heldigt og til Gavn for mange Landmænd. Det er jo nemlig saa, at det vilde være en stor Fordel, naar Landmændene i det hele taget kunde undgaa at stifte Laan paa Veksel, thi disse Veksellaaen have jo mange Gange været Marsag til Landmænds Ruin, og de ville jo ogsaa kunne undgaa, naar disse Foreninger kunne komme til at virke. Det vilde ganske vist have været bedre, om der ikke i det danske Landbrug havde været nogen Trang til et saadant Lovforslag, men desværre er der det; der er netop stor Trang til Oprettelsen af saadanne Forstudsforeninger eller Laanekasser, i hvilke man kan staa sig Driftsaaen eller smaa Laan til Hjælp under en eller anden Forlegenhed, som man jo tit kan komme i. Landbrugets Forhold ere ikke heldige, ja vi kunne vel endogjaa nok kalde dem meget vanskelige. Den Situation, som blev skabt ved Guldmøntfodens Indførelse her i Landet, har virket trykkende og ødelæggende, navnlig for det arbejdende, det producerende Landbrug. Dette Møntsystem fik i Virkeligheden den Betydning, at Pengenes Værdi blev større, Pengene fik større Købeevne, og deraf fulgte ganske naturligt, at Varernes Værdi bliver mindre. Alle de Varer, vi Landmænd producere til Salg, ere faldne i Pris, og falde fremdeles, og dette Prisfald har været vedvarende lige til Dato, men ved Siden deraf ere Udgifterne blevne større og større. Samtidig hermed hører man tillige, at Landbrugets Gæld er stegen betydeligt og har naaet, hvad man kan kalde en meget betydelig Højde. Lige over for disse uheldige Forhold have Landmændene hidtil staaet næsten helt magtesløse. Vi have ikke haft Magt til at ændre dem. Vort eneste Waaben havde været at søge at staae os Udlandets billige Penge herind, at søge at staae os Penge til den billigst mulige Kente, men det Waaben, vi der kunde have haft, er blevet slaaet os ud af Haanden. Den høje Regering har stadig stillet sig afvisende over for vort Driste om at staae Kenten nedsat. Ja, lad mig dog her indstyre den Sidebemærkning, at jeg vil indrømme, at der i de

allersidste Aar er sket en Forandring i den høje Regerings Stilling i Retning af at staae Landbruget billige Pengeaaen. Jeg haaber den høje Regering vil blive ved at gaa frem paa denne Vej, for jeg tror, det er den rigtige Vej. Dette Lovforslag peger jo ogsaa i den Retning, da det gaar ud paa at staae Landbruget billigere Driftsmidler. — Angaaende selve Lovforslaget skal jeg tillade mig nogle Bemærkninger. § 1 er jo den Paragraf, der bestemmer Reglerne for, hvorledes saadanne Foreninger skulle oprettes, og hvorledes de skulle administreres. Med Hensyn til, hvor stort et Laan hvert Medlem skal kunne staae, og hvorledes Laantagernes hele Forhold og Ansvar over for Foreningen skal bestemmes, da foreslaas der jo her en ret original, men jeg tror tillige ret god Regel. Det bestemmes jo nemlig her, at ved Optagelsen ansætter Bestyrelsen vedkommendes Udsættelse til en Laaneværdi, der skal angives paa Basis af det Antal store Kreaturer, som normalt kunne holdes paa den paa gældende Ejendom, og ethvert Medlem skal staae have Ret til i Løbet af hvert Regnskabsaar at laane et Beløb, der maa gaa op til 50 Kr. pr. Kreatur. Med Hensyn til Laanenes Størrelse pr. Kreatur har jeg ikke noget at indvende; jeg tror, at denne Sum er ret passende. Men der er saa i Lovforslaget indført en Bestemmelse om, at de enkelte Driftsforstud ikke maa naa et større samlet Beløb end 5,000 Kr., altsaa at ingen maa blive ansat højere end til et Laan efter en Ansættelsesum til 100 store Kreaturer. Denne Bestemmelse tror jeg ikke er saa heldig; jeg tror, at 5,000 Kr. som et enkelt samlet Laans Størrelse er for høj en Sum. Her tror jeg, vi maa lavere ned, mindst til 3,000 Kr. Ved en saadan Forenings Oprettelse er det, det særlig gælder om, nemlig at Risikoen for de enkelte Medlemmer bliver saa lille som mulig, men det er jo ganske klart, at Risikoen, der kan falde paa det enkelte Medlem, vil jo ikke være saa lidt større for et større Laan end for et mindre Laan, og hertil kommer jo, at det just er de større Ejendomme, som have den største Risiko, det er dem, der stadig falde mest i Pris og have mest Vanskelighed ved at klare sig under de nuværende Forhold. Jeg tror derfor, det vil være for højt at gaa op til en saadan Sum. — Saa er der anført i § 1 o., at naar en Mand er blevet Medlem af en Forening, skal han betale et Indskud af 2 Kr. for hvert ansat Kreatur, og dette Indskud skal staae til Foreningens Reservecfond. Dette Indskud skal ikke forrentes, og skal kunne indbetales afdragsvis, dog skal det være indbetalt i Løbet af